

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шоста

Стенограма пленарного засідання
24 лютого 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шоста

*Стенограма пленарного засідання
24 лютого 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Понеділок, 24 лютого 2025 року)

Частина шоста

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...6
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей у зв'язку з третіми роковинами з початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну»	...6
Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації»	...6

Результати поіменного голосування

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
24 лютого 2025 року, 11 година 47 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу займати свої місця, за 2 хвилини ми починаємо.

Слава Україні! Шановні народні депутати! Шановні гості Верховної Ради України! Ласкаво просимо до України, друзі! Ви відчули те, що ми вже відчуваємо впродовж трьох років *(Оплески)*.

Шановні народні депутати! Шановні гості Верховної Ради України! Сьогодні треті роковини від початку повномасштабного російського вторгнення на територію нашої держави. Це були три роки незламності, нескореності та боротьби за волю і незалежність, за європейський, євроатлантичний цивілізаційний вибір, за перемогу добра над злом. У цей день з нами у залі засідань Верховної Ради України присутні Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та члени Кабінету Міністрів України. Оплески, будь ласка *(Оплески)*. А також високоповажні представники Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій. Оплески, будь ласка *(Оплески)*.

Шановні колеги, сьогодні у залі засідань Верховної Ради України присутні іноземні гості, справжні друзі України: делегація міжнародного об'єднання *United for Ukraine*, яка цього разу включає парламентаріїв з Австрії, Хорватії, Чехії, Данії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Греції, Угорщини, Ісландії, Італії, Латвії, Литви, Люксембургу, Нідерландів, Молдови, Чорногорії, Польщі, Румунії, Словаччини, Іспанії, Швеції та Європейського парламенту. Оплески нашим колегам *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, з нами також члени Європейського парламенту і колеги з Парламентської асамблеї Ради Європи. Оплески, будь ласка *(Оплески)*. Парламентська делегація з Великої Британії. Оплески, будь ласка *(Оплески)*. Парламентська делегація з Франції. Оплески, будь ласка *(Оплески)*. Делегація зі Сполучених Штатів Америки. Оплески, будь ласка *(Оплески)*. І практично у повному складі Колегія комісарів Європейського Союзу. Оплески, будь ласка *(Оплески)*.

Шановні друзі, від імені українського парламенту я висловлюю слова щирої вдячності кожному з вас особисто, вашим країнам та інституціям за послідовну і рішучу підтримку України. Ваша присутність тут, у нескореному Києві, у цьому залі, – черговий прояв солідарності та єдності з українським народом.

Шановні колеги, прошу ще раз привітати наших вірних і надійних друзів *(Оплески)*.

Шановні колеги, за парламентською традицією запрошую вас до виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати! Шановні гості Верховної Ради! Сьогодні рівно три роки як Україна непохитно відстоює свою незалежність в умовах широкомасштабної збройної агресії російської федерації. Український народ з перших днів вторгнення згуртувався, щоб дати гідну відсіч та відстояти свою державність. Весь цей час наші захисники і захисниці відважно та самовіддано боронять Україну.

Шановні колеги, шановні гості, прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять наших воїнів, усіх, хто віддав своє життя за вільну, незалежну та демократичну Україну, а також мирних громадян, життя яких забрала російська агресія.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Просту сідати.

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні народні депутати, шановні гості Верховної Ради України, звертаю вашу увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Просту всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги, яка вже була сьогодні, буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Український народ героїчно та самовіддано захищає свою незалежність, національну ідентичність і право жити у вільній, суверенній державі, ми боронимо свою землю, дану нам Богом, і твердо віримо, що там, де правда, – Бог, а де Бог – там завжди перемога.

Верховна Рада України 12 лютого 2025 року ухвалила постанову про те, що 24 лютого є Національним днем молитви. Відтепер у цей день проводитиметься пленарне засідання Верховної Ради України, яке буде розпочинатися виконанням духовного гімну України «Боже великий, єдиний, нам Україну храни». Запрошую вас до виконання духовного гімну України.

(Лунає духовний гімн України).

Дякую, шановні колеги.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні народні депутати, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу голосувати, колеги.

«За» – 223.

Проголосували: за – 223, проти – 3, утримався – 1, не голосували – 84.

Шановні колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений, вам надано. На ваш розгляд вносяться проекти постанов «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей у зв'язку з третіми роковинами з початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну» ([№ 13038](#)) і «Про Заяву Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації» ([№ 13039](#)).

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про включення проектів постанов № 13038 і № 13039 до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, вноситься пропозиція об'єднати обговорення. Розумію, деякі колеги говорять, що хочуть два обговорення, але тоді не голосуйте.

Шановні колеги, є така пропозиція, вона була оголошена на засіданні Погоджувальної ради... (*Шум у залі*).

Що у вас з процедури?

Ірина Геращенко. Що у вас з процедури? Одна хвилина. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги! У Регламенті Верховної Ради України є вимога щодо обговорення кожного питання окремо. Фракція «Європейська солідарність» наполягає на тому, бо сьогодні ми розглядаємо два важливі проекти постанов, що кожен із них має бути обговорений в залі засідань і заслуговує на це.

Наша фракція буде наполягати на обговоренні двох проектів постанов.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Володимирівно.

Я хочу нагадати, що відповідно до статей 28, 31, 32 і 113 Регламенту Верховної Ради України головуючий має право поставити на голосування пропозицію, яка була, про спільне обговорення і окреме прийняття рішення. Хто не хоче – не голосує, хто хоче – голосує. Потрібно 150 голосів. Вирішує зал.

Шановні колеги, вноситься пропозиція про те, щоб об'єднати обговорення цих проектів постанов та розглянути їх за скороченою процедурою з наданням слова доповідачу до 7 хвилин, а також представникам депутатських фракцій і груп – до 3 хвилин кожному.

Шановні колеги, відповідно до статей 28, 31, 32 і 113 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення проектів постанов № 13038 і № 13039 та їх розгляд за скороченою процедурою з наданням слова доповідачу до 7 хвилин, а також представникам депутатських фракцій і груп – до 3 хвилин кожному.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

Одну секунду. Усе нормально? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 211.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Рухаємося далі. Переходимо до розгляду цих питань.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова від авторів запрошується Голова Верховної Ради України, народний депутат України Руслан Олексійович Стефанчук (*Оплески*). Сім хвилин.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (*загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Шановні українці, присутні народні депутати, іноземні гості та дипломати! Дорогі представники духовенства! Три роки з моменту повномасштабного вторгнення, 11 років російської агресії. Але, друзі, наша боротьба триває набагато довше, Україна б'ється за свою свободу століттями: від УНР, яку московія спробувала задушити понад 100 років тому до боротьби Української повстанської армії, від спротиву радянському режиму до Революції Гідності. Росія ніколи не полишала спроб знищити українську державність, бо сам факт існування вільної України є загрозою її кривавій імперії.

У 2014 році ворог ударив знову, сподіваючись, що Україна розпадеться під тиском агресії, але цього не сталося, ми вистояли. І 24 лютого 2022 року кремль зробив ще одну спробу, пішовши у повномасштабний наступ. Він вважав, що за три дні Україна капітулює, а Київ упаде. Але ми всі разом, українці, дали окупантові відсіч, якої не очікував ніхто у світі. Замість страху українці

показали ворогу свою мужність. Замість хаосу українці показали єдність. Замість поразки – спільну боротьбу. І щоб зупинити ворога там, де він вважав себе непереможним, українці роблять усе можливе і неможливе, зі зброєю в руках чи без неї. Хтось змінив свою роботу, свої звички, мову спілкування, отримав нові навички. І тепер українська вихователька дошкільного закладу тримає в руках ПЗРК і збиває російську ракету під час свого першого бойового пуску (*Оплески*). Тепер аграрії не тільки сіють і збирають урожай під обстрілами, розмінують свої поля, але й тракторами тягнуть трофейну техніку та передають її захисникам. Використовується навіть власна консервація для боротьби з ворожими безпілотниками.

Шановні друзі, це і є Україна, це і є народ, який не здається, народ, який показує, як він уміє об'єднуватися і працювати разом у найскладніші моменти. Якщо треба збирати на сотні дронів чи таємничий *Black Box*, чи навіть супутник, ми це робимо одразу. Це було б неможливо, якби не ці 10 чи 100 гривень від пані з Луцька, яка щодня донатить на перемогу України. Це було б неможливо без хлопчика з Кіровограда, який грає на барабанах для того, щоб усе, що він заробив на вулиці, передати на перемогу України. І це не просто приклади, друзі... (*Оплески*). Це не просто приклади, а це історія, сутність і сінь нашого народу, який об'єднується. Люди підтримують одне одного і показують усьому світові, як вони вміють об'єднуватися, адже для нас, українців, слова «ніколи знову» стали присягою, якої ми дотримуємося і зараз.

Шановні друзі, але ця війна – це не тільки про героїзм, а також про біль і втрати. Буча, Ірпінь, Маріуполь, Бородянка, Оленівка, Харків, Ізюм, Чернігів, Вінниця, Дніпро, Кременчук, Херсон, Краматорськ, Суми, Часів Яр, Охтирка, Бахмут та інші міста і села. Друзі, це не просто українська географія, це карта російських воєнних злочинів, свідчення масових убивств, терактів і зруйнованих життів. Згарища будинків, випалені поля, вирви від ракет у тих місцях, де ще вчора були дитячі майданчики, – саме ці свідки злочинів російської федерації кричать голосніше, ніж будь-які виправдання агресора. Тисячі людей були закатовані, розстріляні, згвалтовані, депортовані, мільйони вимушені покинути свої домівки. Ворог прийшов, маючи на меті стерти нас, але він прорахувався.

Українці навчилися перетворювати свою біль на силу, українці навчилися робити все так, щоб ворог жалкував про кожен свій крок. Ми дали світові ще один символ незламності. Слова, які сказані на початку вторгнення, стали пророчими не тільки для «руського воєнного корабля». Ця фраза, яку сказали українські воїни на острові Зміїний, стала не тільки конкретним дороговказом, а й гаслом національного спротиву.

Шановні колеги, рашистський окупант іде з нашої землі тільки тоді, коли отримує по зубах.

Шановні українці, три роки тому, коли Київ атакували ракети, коли ворог намагався захопити нашу столицю, Верховна Рада зібралася, щоб виконати свій обов'язок. Три роки тому в цьому залі 300 народних депутатів проголосували

за введення воєнного стану в Україні. Конституційна більшість виконала свій конституційний обов'язок. Я дякую кожному з вас (*Оплески*).

Шановні колеги, без перебільшення, це рішення було на той час ключовим для країни, тому що воно дало можливість мобілізувати армію, передати зброю резервістам, залучити територіальну оборону і зосередити ресурси на захист держави. Це також був важливий сигнал для світу – Україна офіційно стала країною, яка не хотіла цієї війни, але була змушена її вести за свободу та незалежність.

Шановні колеги, я згадую, що того дня не було партійних суперечок, не було розбіжностей, кожен розумів своє завдання: нам треба вистояти, зберегти державу і захистити народ. Ми це зробили тоді і маємо продовжувати це робити зараз.

Шановні колеги, найважливіше, що за весь цей період українська влада залишилася українською, ми не дали ворогу відібрати це право. Дякую всім, хто зберіг український прапор і герб у Верховній Раді, в уряді, в українських містах, які продовжують чинити опір. Київ залишився українським, і Україна поверне свої прапори туди, де ворог тимчасово намагається нав'язати імперський триколон чи двоголову «курку». І там, де сьогодні вони встановлюють свої символи окупації, знову майорітиме український стяг, бо жоден прапор загарбника не може затриматися на нашій землі довше, ніж дозволяє наша боротьба.

Шановні колеги, 1 липня 2022 року ми внесли прапор Європейського Союзу до цього залу, а вже 25 червня 2024 року офіційно розпочали перемовини про вступ до Європейського Союзу. Парламент продовжить свою роботу, щоб уже цього року відкрити декілька переговорних кластерів, бо це ще один напрям, на якому ми діємо злагоджено і не зупиняємося. Така єдність потрібна зараз, особливо зараз, бо ворог не тільки атакує на фронті, а й намагається розділити нас, хоче посіяти сумніви, послабити нашу довіру одне до одного, змусити воювати не з окупантами, а між собою, бо знає, що єдина Україна – це Україна, яку не здолати.

Шановні друзі, ми маємо стояти разом так, як стояли у 2014-му, як стояли у 2022-му, так само маємо йти до перемоги сьогодні і завтра. За три роки українці вкотре підтвердили, що є народом, який більше нікому не дозволить вирішувати свою долю.

Сьогодні ми згадуємо той ранок, який назавжди змінив нашу країну. Ми вшановуємо пам'ять тих, хто віддав своє життя за наше сьогодення і майбутнє. Ми дякуємо нашим воїнам, які зараз тримають фронт, вклоняємося кожному, хто допомагає, працює і тримає тил, підтримує сили безпеки і оборони.

І сьогодні вперше на державному рівні ми відзначаємо Національний день молитви. Це не просто символ, а заклик до єдності, до віри у перемогу, до спільної молитви за наших захисників, за тих, хто в полоні, за тих, хто втратив дім, але не втратив Україну в серці. Нині, як і три роки тому, ми разом у кожному українському місті та селі, у кожному куточку світу, де є українці,

разом у молитві, разом у стійкості та боротьбі, бо свобода не дається, її виборюють. І тому ми разом, і поки стоїмо пліч-о-пліч, нас не зламати.

Шановні колеги, просто зараз прошу пару хвилин подивитися на екран для того, щоб згадати, як це було.

(Трансляція відеозапису).

Шановні друзі, так ми прожили ці роки. Якими будуть наступні – залежить від нас. Але Україна стоїть! Україна бореться! І Україна переможе! *(Оплески).*

Слава Україні! *(Оплески).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякуємо.

Для співдоповіді від комітету запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко. Будь ласка, 4 хвилини.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні друзі! Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 23 лютого 2025 року розглянув внесений народними депутатами України Русланом Стефанчуком та іншими проект Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей у зв'язку з третіми роковинами з початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну».

Метою проекту постанови Верховної Ради України є прийняття Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей у зв'язку з третіми роковинами з початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну для об'єднання зусиль парламентів іноземних держав у подальшій підтримці України у протидії збройній агресії російської федерації.

У проекті постанови міститься заклик до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей: продовжити надання Україні підтримки, зокрема фінансової та військово-технічної; сприяти залученню в Україну інвестицій, відновленню її територіальної цілісності, покаранню російської федерації та її військово-політичного керівництва за скоєння воєнних злочинів, злочинів проти людяності, злочину геноциду проти українського народу та злочину агресії, а також здійсненню компенсацій постраждалим від таких протиправних дій, поверненню громадян України додому.

За результатами розгляду Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні ухвалив рішення

рекомендувати Верховній Раді прийняти згаданий проект постанови за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Шановні колеги, прошу підтримати цей проект постанови.

Водночас Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 23 лютого 2025 року розглянув також внесений народними депутатами України Русланом Стефанчуком та іншими проект Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації».

Метою цього проекту постанови є ухвалення Заяви Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації із закликом до міжнародного співтовариства об'єднати зусилля з метою досягнення спільної перемоги, припинення російської збройної агресії проти України і встановлення всеохоплюючого, справедливого і сталого миру для України. Тільки встановлення всеохоплюючого, справедливого і сталого миру для України дасть змогу відновити нормальне життя в державі, невід'ємною частиною якого стане проведення виборів в Україні відповідно до Конституції України з дотриманням усіх міжнародних стандартів правової демократичної держави.

За результатами розгляду Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні ухвалив рішення рекомендувати прийняти згаданий проект постанови за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти проект Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації» за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Олександровичу.

Шановні колеги, ідемо далі.

Прощу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи. Нагадую, тривалість кожного виступу – до 3 хвилин. Будь ласка, представники фракцій і груп, записуйтеся.

Юрій Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово! Високоповажні гості! Шановний

український народ! Хочу сказати, що 24 лютого – це не лише три роки повномасштабної війни, це 11 років нашої боротьби за незалежність. Нам давали три дні, щоб впасти, але ми стоїмо вже три роки і будемо стояти, бо Україна є, Україна може, Україна вічна!

З цієї високої трибуни я хочу процитувати слова свого побратима, командира механізованої роти 130-го окремого батальйону, з яким ми стали на захист Києва з перших годин цієї війни. Хлопці і дівчата 130-го батальйону – це не просто військовики, це живий щит між цивілізованим світом і російською тиранією. Їх мужність і відданість – це те, що не під силу зламати жодній армії світу. Борис Черкас пише, що коли командир розмовляє з новоприбулими, він неминуче має реагувати на мовчазне запитання бійців: за що ми воюємо?.

Відповідь проста і страшна водночас: за наше виживання. Бо для українців, усіх українців – байдуже, зі Львова, Луцька, Житомира чи з Одеси, Харкова, Дніпра – не буде місця в новоявленій російській імперії. Їх єдиний шанс жити – не дозволити цій імперії народитися. Наш ворог не приховує своїх цілей – знищення України як держави, знищення українців як нації, масові вбивства, викрадення дітей, знищення української культури. Це не випадковість, це політика геноциду. І тому ця війна – це не просто збройне протистояння, це війна за незалежність.

Ми не маємо права забувати, за що віддали своє життя «Базель», «Медик», «Хоббіт», «Шерман», «Мартин», «Лис», «Стіч», «Найт», «Сова», «Маня», «Залізо», «Ясік», «Лисий», «Чорний», «Узбек», «Папай», «Санич», «Лексус» та десятки тисяч наших рідних і близьких – за наше право жити на своїй землі, говорити своєю мовою, рости дітей у вільній країні. Кожен з нас у цьому залі має бути гідним цієї жертви.

Сьогодні весь світ бачить, що зло можна і треба зупиняти не словами, а силою, єдністю, мужністю. Це урок, який українці дають тим, кому не вистачає хоробрості. А поки хтось вагається, у цю хвилину «Скорпіон», «Фантом», «Академік», «Черкес», «Адвокат», «Мажор», «Кеп», «Лоб», «Куба», «Цезар», «Кнопа», «Вітер», «Гора», «Піаніст», «Семерка», «Хрущ», «Мавка», «Смик», «Паук», «ЧП», «Череп», «Рубіж», «Матвей», «Лундгрєн», «Панда», «Ехо», «Бот», «Ден», «Рус», «Оскар», «Старий», «Історик», «Прайд» і Збройні Сили України тримають оборону та нашу незалежність, і не лише нашої держави, а й всієї Європи від російської чуми.

Наша сила в єдності, не в політичних чварах, а в спільній боротьбі.

Вічна слава! Вічна пам'ять!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від фракції «Слуга народу» – Заремський Максим Валентинович. Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область,

політична партія «Слуга народу»). Прохання передати слово Мезенцевій-Федоренко Марії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Мезенцева-Федоренко. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановний уряде! Шановний спікере! Шановні міжнародні гості, послі! Шановне духовенство!

– Як ти?

– Я жива, але втрачаю кров.

– Що ти відчуваєш?

– Майже нічого, але я борюся.

– Що ти плануєш?

– Планую перемогти.

Напевно так відповіла б Україна, якщо могла б говорити. Але говорить вона в кожному з нас, друзі, в кожному малюку, який народжується, в кожному солдаті – захиснику і захисниці, яких рятують наші медики, в кожному бізнесі, що нині реєструється завдяки урядовим програмам, в кожному міжнародному партнері та партнерці, які визнають агресію росії і підтримують нас сьогодні не тільки пакетами допомоги для війська, але й своєю силою і силою того, що нас не зрадили.

У цьому проекті постанови ми вчергове звертаємося до всього світу. Ми звертаємося від імені України, яка щоденно втрачає кров. І наша боротьба не закінчиться, поки кожен українець і українка не побачать свій рідний дім на деокупованій території, поки кожен українець і українка не обіймуть своїх рідних, які просто зараз, коли ми тут виступаємо, перебувають у полоні, відчувають тортури, їх катують, бо вони – українці. Системні катування тривають тисячоліття, і цю війну повинні закінчити ми, аби нашим дітям не треба було боротися.

Друзі, ми закликаємо не здаватися. Сьогодні ваша присутність, ваша міжнародна підтримка свідчить про те, що Європа повинна прокинутися. Вона прокинулася в 30-х роках минулого століття, вона повинна прокинутися і зараз, об'єднатися і діяти. Сьогодні це питання не про нас, у путіна на столі та в його «меню» не Україна, а загарбницька війна на всьому субконтиненті Європи. Ми тільки разом можемо це зупинити. Наше військо стоїть мужньо, на вулиці мінус 10 градусів, у траншеях ще зимовіше, ще холодніше. Коли вам трошки холодно і ви тримаєте теплу чашку кави, подумайте, за рахунок кого та завдяки кому ви можете це робити.

Усі полегли – герої. Завдяки їм ми сьогодні говоримо, живемо і творимо. Завдяки їм і на їх пам'ять ми повинні здобути цю перемогу, як важко нам не

було б. Україна єдина. Ми також повинні бути єдині. Бог з нами, тому Україна переможе.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Славицька Антоніна Керимівна, група «Відновлення України». Будь ласка.

Вона передає слово.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Олександру Юрченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Юрченко.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні українці! Дорогі колеги, гості, духовенство! Уже 11 років війни. Три роки тому, 24 лютого 2022 року, російський агресор перейшов у повномасштабний наступ. Він думав, що зламає нас за три дні, мріяв, що ми втратимо волю до спротиву, але не врахував головного: ми – українці. Український народ – це сила, яку не здолати. За ці три роки ми пережили найтемніші ночі, але жодного разу не втратили світла у своїх серцях. Ворог катував, убивав, гвалтував, знищував, але так і не зламав нашої свободи, нашої любові до своєї землі, нашої віри в Україну.

Сьогодні вперше ми розпочали засідання з молитви за Україну. Не має значення, якої ти віри, усі ми просимо одного: справедливого миру на нашій землі. Колективна молитва – це прояв єдності українців, це спільне прохання за наших героїв, за наших дітей, за нашу землю.

Ми просимо благословення, просимо сили для кожного українця: для електрика, який дає світло в оселю, для лікаря, який рятує життя, для волонтера, який не спить, підтримуючи сили оборони. Але найважливіше – пам'ятати про тих, хто безпосередньо робить усе для збереження нашої держави. Давайте просити сили і здоров'я їм, злагоди і терпіння їхнім родинам.

Ми владні обирати свій шлях, кожен із нас несе відповідальність за те, якою буде наша країна. Кожний день – нова атака, нова ракета лише посилює бажання відновити справедливість.

Сьогодні в Національний день молитви я звертаюся до кожного українця: вірте в Україну, вірте в наших людей, вірте в нашу армію і робіть усе для

перемоги! Україна заслуговує на справедливий, гарантований мир, щоб досягти його, ми маємо бути єдиними і сильними.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Тарас Іванович Батенко, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець)*. Шановні українці, міжнародні партнери! Дорогі брати і сестри! Україна за останні три роки повномасштабної російської агресії заплатила надто велику ціну, ціну всім, хто живе в безпеці в Європі, всім, для кого важать демократичні цінності і свободи у світі. Кожна безневинна смерть не має бути забута, не повинні бути забуті сім'ї та родини. Колись величний пантеон усім загиблим у цій жахливій війні постане в столиці вільної України.

Проте події та заяви останніх днів чи тижнів дуже порадували кремль. Несправедливість і зло, яке мало бути покараним, не можуть торжествувати перемогу в уяві демократичного світу. Поки війна для багатьох була та залишається далекою, зло може уникнути покарання, жертва програти, а право сильнішого перекреслити будь-яке міжнародне право. Проте українські Збройні Сили, Президент і парламент, усі разом ми не можемо допустити торжества цього зла, врешті допустити повторення того, що сталося у 1918-1919 роках з Українською державою, себто втрати державності. Нам усім треба проявити мудрість і реалізм, а не егоїстичні внутрішні розбіжності, щоб історія не повторилася двічі. Ми встигнемо розібратися між собою, хто, де, скільки і чому, коли досягнемо стійкого миру без повторення агресії.

Відроджена Європа, сильна мілітарно і економічно, з міцною Україною в її складі, у своїй гавані, яка б захищала, зокрема, східні кордони, а також сильна двопартійна підтримка Сполучених Штатів Америки є в основі тривалого миру. І перемога ХДС/ХСС у Німеччині дає великі надії, з чим ми її і вітаємо (*Оплески*).

Колеги, зараз час найважчих рішень для України. Своєю позицією, заявою, український парламент констатує легітимний характер української влади – Президента і Верховної Ради, які обрані демократично і справді конкурентно, чого не скажеш про російського диктатора владіміра путіна та його банду психопатів, які навіяли собі небезпеку з боку НАТО і України та вигадали цей привід для вторгнення в Україну. Це важлива заява для всього вільного та демократичного світу. Сьогоднішні візити міжнародних лідерів в Україну є яскравим тому підтвердженням.

Україна є, Україна буде, Україна і Європа переможуть разом з рештою вільного світу!

Вічна пам'ять полеглим! Слава Україні! І слава українській армії!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). «Молимося, Боже єдиний, нам Україну храни, всі свої ласки-щедроти ти на люд наш зверни».

Високодостойні представники релігійних організацій, особливо Високопреосвященний владико Йосифе Мілян, усі, все духовенство! Високодостойні представники різних делегацій наших міжнародних партнерів, дипломати, уряде, колеги, пане Голово! У цей особливий день української стійкості, незламності українського духу, коли протягом багатьох століть український народ виборює волю до життя в рідній державі, на рідних теренах, особливо в сучасній війні, яка триває вже 11 років, у треті роковини 24 лютого звертаюся до всіх вас у цьому залі з християнським привітом: слава Ісусу Христу!

Запевняю вас, дорогі українці, наші міжнародні партнери, український парламент у цій важкій боротьбі та й до цього завжди звертався до мудрості, тому сьогодні радію, що в нас є Національний день молитви. І не забуваємо, про це свідчать фотографії в залі засідань парламенту, що і до війни в парламент приходив Блаженніший кардинал Любомир Гузар і повчав український народ через парламентаріїв.

Я хочу сказати, що коли ми так численно зібралися зараз у цьому залі і так багато наших друзів з різних країн відвідали сьогодні нашу державу, то це не просто неабияке чудо, неабияке благословення Боже, а це відвага і стійкість сил оборони України, кожного захисника і захисниці, кожного волонтера, кожного з вас, дорогі українці. Це, звичайно, і підтримка наших міжнародних партнерів.

Сьогодні в цій постанові, звертаючись до вас, наші друзі з різних країн, ми закликаємо і надалі вкладатися в мир і безпеку, підтримуючи нашу країну. Ми й надалі дякуємо вам і просимо допомагати нам. А вас, український народе, прошу допомагати тим найвідважнішим захисникам, які на різних фронтах боронять нашу землю. Нехай цей ювілейний рік від дня народження великого будівничого митрополита Шептицького стане роком української перемоги.

З вірою в Бога, людей і перемогу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

Порошенко Петро Олексійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська

солідарність»). Дорогий український народі! *Distinguished partners of Ukraine! Thank you for being here together with us.* Сьогодні я буду говорити не про помилки, не про звіт і не про підготовку до війни, для цього ще буде час, висновки будуть зроблені, а висловлю слова подяки. Насамперед дякую кожному, хто взяв до рук зброю 11 років тому, бо ми почали... (*Оплески*). Дуже дивно, що їм аплодує лише фракція «Європейська солідарність». Думаю, коли ми закликаємо до поваги, то маємо пам'ятати кожного, хто загинув, незважаючи на позицію таких. Я хочу подякувати усім, хто взяв до рук зброю три роки тому і не «здриснув» з Києва. Я хочу подякувати і вшанувати пам'ять тих, хто загинув, вклонити голову перед їхніми матерями, батьками, вклонити голову перед їхніми дружинами, які втратили чоловіків, вклонити голову перед осиротілими дітьми (*Шум у залі*). Замовчіть!

Я впевнений у тому, що ми маємо виграти цю війну, виграти завдяки партнерству наших друзів у всьому світі, зокрема у Європі. Я хочу сказати, що ми ризикували втратити державу, але обрали спротив, обрали гідність.

Сьогодні той день, коли я хочу розповісти вам історію героїзму мого помічника, партійця Сергія Іконнікова – людини, яка загинула у день свого 25-річчя, людини, яка мала блискучу англійську, блискучу юридичну освіту і мріяла бути дипломатом. Він пішов до армії в день, коли загинув інший мій друг Гліб Бабіч – відомий поет, який воював у «десятці». Історію нашу написали військовики, волонтери, благодійники.

Зараз триває війна і попереду в нас складні виклики. Ми маємо внутрішньою єдністю, незважаючи на таких, об'єднатися, перемогти, виграти війну і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Соболеву Сергію Владиславовичу, фракція «Батьківщина».

СОБОЛЄВ С.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні українці, ті, хто в Збройних Силах або в тилу робить усе можливе і неможливе для нашої перемоги. Пам'ять тим, кого з нами вже немає і кого не повернути. Високоповажне духовенство, представники Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій! Шановні союзники! Саме так хочеться звернутися і я звертаюся до вас, тих, які в усіх куточках світу не побоялися піти проти російського фашизму і об'єдналися разом, як це зробили в роки Другої світової війни (*Оплески*). Думаю, цей урок будуть вивчати історики багато поколінь.

Одинадцять років війни, перше вторгнення, яке, на жаль, багатьох нічому не навчило, і повномасштабне вторгнення три роки тому. Парламент – це та цементуюча сила, яка з Майдану 11 років тому йшла на чолі добробатів і змогла зробити єдині Збройні Сили, що протистояли фашистській навалі, російській фашистській навалі. Так само і зараз парламент... Згадайте ті славетні дні, коли

всі, хто має совість, у кого була і є така можливість, роблять і надалі все для того, щоб об'єднати українців. Думаю, цей день – це реально день єднання, коли кожен із нас повинен усвідомлювати: тільки разом ми – сила, разом з нашими союзниками, разом з усім українським народом. Це дає наснагу та впевненість у перемозі. Такий день, дійсно, – день пам'яті, коли кожного з нас повинно тривожити одне – перемога, перемога і перемога.

Ми дуже вдячні всім тим, хто не плутає агресора і жертву, репарації та контрибуції, які повинен сплатити агресор, а не ми, і тих, хто справді постраждав (*Оплески*).

Для мене це не просто слова. Слава Збройним Силам України! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, завершальний виступ представника фракції «Голос». Я так розумію, Васильченко передає слово Роману, так?

Роман Лозинський. Будь ласка.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Слава Україні! У далеких 2000-х роках в одному з пластових таборів разом з Гармашем, Куриком та багатьма іншими (герої, які загинули, віддали своє життя в боях за незалежність нашої країни) ми співали гімн України, а після цього нас єдило гасло: «В єдності – сила! В силі – перемога!».

Сьогодні я хочу звернутися як до українців, так і до наших друзів, партнерів у всіх краях і на всіх континентах. Серед народних депутатів України є ветерани російсько-української війни. Певен, що в цьому залі більшість – абсолютні державники. Ми зробимо усе, аби дипломатією, санкціями, потужним новітнім озброєнням досягнути сили, досягнути перемоги, справедливого миру і гарантій безпеки на довгі роки для нашої країни. Але якщо, не дай Боже, станеться так, що комусь у цьому світі задурманить розум, санкції ослабнуть, а зброї не вистачатиме, я вас переконую, вся країна продовжить боротьбу, яка триває 11 років війни росії проти України (*Оплески*). Ветерани – народні депутати, і не тільки ветерани, радше продовжать боротьбу зі зброєю в руках в окопах та на позиціях на лінії зіткнення, але ніколи не голосуватимуть за те, що не дасть нам справжнього миру, справжніх гарантій. Переконую, у цьому ми будемо єдині.

Я хочу сказати, що це не конфлікт – це війна. І слова мають значення (*Оплески*). Це війна, і вона не розпочалася в 2022 році, а розпочалася російським вторгненням спочатку культури, потім освіти, потім мистецтва, а далі танки, «зелені чоловічки» і тепер уже повномасштабне вторгнення.

Українці показали всьому світу, що за гідність і незалежність ідуть з дерев'яними щитами на вогнепальну зброю на Майдані, а в 2022 році, що без

HIMARS і сучасного західного озброєння, використовуючи коктейлі Молотова і залишки радянського озброєння на складах, зупинили російські колони, які досягали сотні кілометрів. І зупинимо їх надалі.

Шановні колеги, позиція щодо суверенітету нашої країни – це не лише позиція Президента, це позиція парламенту, позиція війська і позиція українців.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу народних депутатів зайняти свої місця, ми переходимо до почергового голосування.

Шановні колеги, дуже важливо, щоб ви продемонстрували ту єдність, яку ми всі бачили і яку разом продемонстрували рівно три роки тому. Закликаю всіх у цей день, Національний день молитви, день українського єднання, підтримати ці проекти постанов і проголосувати.

Шановні колеги, пропозиція перша.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей у зв'язку з третіми роковинами з початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну» ([№ 13038](#)) у цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Шановні колеги, ще раз прошу підтримати та проголосувати. Прошу голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

З процедури – Ірина Володимирівна, 1 хвилина. Тільки з процедури, і далі перейдемо до голосування за другий проект постанови, який також проситиму всіх підтримати. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, зараз Верховна Рада України буде голосувати проект постанови про підтримку демократії. Демократія в Україні дійсно під загрозою. Зовнішні та внутрішні виклики показують те, під якою загрозою демократія. Ми нагадуємо, що за демократію, за європейську Україну сьогодні борються Збройні Сили України. Ми вимагаємо від влади боротися і оголосити війну путіну та путінській росії, а не опозиції, робити все для того, щоб Україна розвивалася як демократична, вільна європейська держава, тому що принципи і цінності – це не заяви, не пафосні слова, а дії. На жаль, ми щодня бачимо, як ці дії розходяться з реальністю.

Сьогодні представники фракції «Європейська солідарність» як державники додали необхідні голоси для того, щоб ми разом прийняли звернення до наших партнерів щодо підтримки України у найважчий час...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, давайте зараз так само спокійно всі разом проголосуємо і підтримаємо другий проект постанови про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації.

Шановні колеги, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України про підтримку демократії в Україні в умовах агресії російської федерації» ([№ 13039](#)) у цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

На жаль, не всі підтримують демократію в Україні.

Розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за роботу. Прошу подякувати за участь у пленарному засіданні Прем'єр-міністру України Денису Анатолійовичу Шмигалю та членам уряду, високоповажним представникам Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій, нашим іноземним колегам – парламентаріям, представникам дипломатичного корпусу (*Оплески*).

Зараз оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

В єдності наша сила. Слава Україні!